

Enkel veiledning til hvordan skolene kan bruke Rovbase som en del av for- eller etterarbeid.

Skoleelevene som deltar på undervisningsopplegget "Å leve med rovdyr" bidrar til viktig kunnskap og forskning om bjørn. Når elevene finner bjørneskit eller bjørnehår ute i terrenget blir dette samlet inn og sendt til DNA-analyse ved Bioforsk på Svanhøvd. Her kan de, ved å ta ut DNA-materiale fra skit- eller hårprøven, finne ut akkurat hvilken bjørn det er, og om det er hann eller hunn. Alle bjørnene som blir analysert blir registrert med et eget "navn".

Bjørner som man finner skit eller hår fra i Nord-Trøndelag får bl.a. NT+et nummer som navn. Alle disse funnene blir publisert på **Rovbasen** som kan åpnes på nettstedet [www.rovviltportalen](http://www.rovviltportalen.no).

I det området som brukes i "Å leve med rovdyr" er nesten alle funn gjort av skoleelever. Her finner elever fra Vinje skole i Snåsa bjørnen som fikk navnet "BI050261 NT49" etter at den ble analysert.

Informasjonen man får gjennom disse DNA-analysene bidrar til viktig og interessant kunnskap om bjørn. Man kan for eksempel se hvor mange ulike individer som har vært på et område, og når de har vært der. Man kan også følge et individs bevegelsesmønster ved å finne igjen dens DNA på ulike steder i Skandinavia.

Her er en enkel veiledning til hvordan dere kan ta i bruk Rovbase til å finne informasjon om rovdyr:

- Gå inn på www.rovviltportalen.no
- Klikk på link til Rovbase (på venstre side)
- Klikk på Åpne rovbasen (litt ned på siden)
- Det som kanskje er mest interessant i vår sammenheng er å se på DNA-analyser. Da får man opplysninger om rovdyr man har funnet spor fra i terrenget. Klikk på link øverst på siden, (DNA-analyser.)
- Fyll inn aktuelle felt på venstre side som kommer opp. Velg først et rovdyr. (Bjørn) Deretter ønsket tidsrom mellom 2006 og 2013. Ønsker du også å avgrense søket geografisk velger du ønsket land, fylke eller kommune. Klikk på Søk nederst på venstre side.

- En oversikt over alle DNA-prøver (hår og skitruser) fra denne perioden og i dette området kommer opp, med funndato og navn på individet
- Ved å klikke på linken Vis alle i kart vil disse funnene komme opp som stjerner på kartet.
- Når du holder muspilen på en av de stjernene kommer det opp opplysninger om dette individet. (Funndato, hann eller hunn, individets navn)
- Kartet kan zoomes inn eller ut ved å klikke muspilen på ønsket kartområde.
- Er det tett mellom stjernene kommer bare en ring opp som angir ant. funn. Da må kartet zoomes mer for å få fram hver enkelt.

Eksempel på hvordan Rovbase kan brukes på skolene?

- **Har det vært bjørner i din hjemkommune?**
Velg Bjørn. Er det sjeldent bjørn innom din hjemkommune trenger du ikke fylle inn datofeltet. Da vil alle funn fra 2006-2013 komme opp. Skriv inn navnet på din kommune i kommunefeltet. Velg Søk, og Vis alle i kart. Pek på evt. stjerner som kommer opp for å få mer opplysninger.
- **Hvor langt kan en bjørn vandre?**
Finner dere noen nordtrøndersk bjørn som har vandret langt? Velg Bjørn. Gå deretter nederst på søkevalget Individ. Velg en med NTnr i navnet. Søk. Her kommer det opp alle steder det er blitt funnet spor fra denne bjørnen og dato for funnet.
- **Hvor mange ulike binner har vært innom Nord-Trøndelag?**
Søk på bjørn, hunnkjønn og Nord-Trøndelag. Her kan du zoome inn ønsket del av kartet. Ved å peke på stjernene finner du individets navn og funndato.
- **Hvor mange ulike bjørner har vært innom Muru, området som besøkes under undervisningsopplegget ”Å leve med rovdyr”?**
Søk på bjørn, Lierne og zoom inn området mellom Raudbergfloan og Murusjøen ved grensen mot Gäddede, Sverige.
- **Binna med navn NT28 er ei som det er funnet DNA-spor fra helt siden Rovbasen ble åpnet. Mange av funnene er gjort av skoleelever. Hva kan dere si om henne?**
- **Hva het bjørnen som var i Namsos / Ottersøy i fjor, og har den vært i Lierne før? (Søk på kommune Namsos)**

Her er det bare å klikke, prøve seg fram og finne svar på egne undersøkelser...
Rovbase er et godt egnet digitalt verktøy som kan brukes som utgangspunkt til ulike elevoppgaver, innenfor statistikk og matematikkoppgaver, geografi, naturfag eller norsk.

